

RELACION

PËR PROJEKTVENDIMIN

“PËR MIRATIMIN E STRATEGJISË KOMBËTARE PËR ZHVILLIM DHE INTEGRIM EVROPIAN 2022 – 2030””

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Në cilësinë e dokumentit themelor orientues, qëllimi primar i Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2022 - 2030 (SKZHIE III), është përcaktimi i boshtit kryesor mbi të cilin do të hartohen të gjitha politikat e përgjithshme të qeverisë shqiptare.

Në dallim nga ciklet e mëparshme të kuadrit strategjik, SKZHIE 2022 - 2030 synon të pasqyrojë përparësitë e zhvillimit në një periudhë relativisht më të gjatë kohore, duke konsideruar:

- Harmonizimin e zbatimit të SKZHIE 2030 me arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ), pjesë e Agjendës 2030, për të cilat Shqipëria është plotësisht e angazhuar deri në përfundimin e procesit në vitin 2030;
- Ndërtimin dhe zbatimin e një vizioni afatgjatë për zhvillimin e vendit;
- Shtrirjen deri në vitin 2030 të disa prej strategjive të rëndësishme sektoriale të miratuara, apo në proces përgatitjeje;
- Dobinë e ndërtimit të një kuadri strategjik afatgjatë që ndihmon procesin e integritit të Shqipërisë në Bashkimin Evropian brenda një kornize të qartë e të qëndrueshme strategjike;
- Mbështetjen e procesit të buxhetimit afatmesëm (PBA) duke ndërtuar projeksione afatgjata të shpenzimeve buxhetore për arritjen e synimeve strategjike dhe objektivave të politikave për zhvillimin e vendit.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

SKZHIE 2022-2030 është platformë kyçe dhe dokument kryesor strategjik kombëtar i cili harmonizon dhe pajton agjendën zhvillimore me proceset integruese të vendit, duke përmbledhur vizionin, përparësitë dhe objektivat madhore kombëtare për periudhën deri në vitin 2030 mbi sigurimin e përmbushjes së standardeve në procesin e integritit evropian të vendit, në pajtim të drejtëpërdrejt me programin politik të Këshillit të Ministrave.

Përgatitja e SKZHIE 2022-2030 është bazuar në një sërë të gjerë dokumentash strategjike dhe marrëveshjesh bashkëpunimi, ndër të cilat vlen të përmenden:

- Programi i Qeverisë 2021-2025;
- Plani Kombëtar i Integritit Evropian 2022- 2024;
- Dokumentat e Kuadrit Strategjik Kombëtar (Strategjitë Sektoriale dhe Ndërsektoriale, Planet e Veprimit, dokumentat e politikave të miratuara dhe në proces përgatitjeje);
- Dokumenti i Përgjigjes Strategjike IPA III 2021-2024 – Shqipëri (2021);
- Prioritetet e Programit IPA 2021 & 2022;
- Kuadri i Bashkëpunimit për Zhvillimin e Qëndrueshëm me Kombet e Bashkuara 2022-2026;
- Vendimet e Komitetit të Planifikimit Strategjik;
- Raporti Diagnostikues për Sektorin Privat në Shqipëri (Investimet dhe Tregtia), Banka Botërore, Qershor 2022;
- Rishikimi Multidimensional i Ballkanit Perëndimor/Nga Analiza në Veprim, OECD 2022 etj.;
- Agjenda 2030 për Zhvillimin e Qëndrueshëm dhe 17 Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG) të miratuara nga Asambleja e Përgjithshme e OKB-së në vitin 2015.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

SKZHIE III, mbart disa sfida dhe ka disa përparësi, si më poshtë vijon:

Përparësitë:

Integrimi evropian është synimi politik dhe strategjik më i rëndësishëm i Shqipërisë dhe i sistemeve të saj ligjore, ekonomike dhe institucionale. Procesi i anëtarësimit në BE përfaqëson një mbështetje për demokratizimin e Shqipërisë, konsolidimin e institucioneve dhe të sundimit të ligjit dhe proceseve të

vazhdueshme të reformave themelore në drejtim të Bashkimit Evropian dhe anëtarësimit të plotë në të.

Integrimi evropian bazohet jo vetëm në një angazhim të plotë të institucioneve të vendit, por edhe në përfshirjen e të gjithë faktorëve të tjerë të rëndësishëm të shoqërisë shqiptare, si një aspiratë e hershme e mbështetur në shumicë dërrmuese dhe të vazhdueshme nga të gjithë shqiptarët. Procesi drejt anëtarësimit, dhe më pas, anëtarësimi në Bashkimin Evropian, do të mbështesin më tej demokratizimin dhe forcimin e shtetit të së drejtës në Shqipëri, do të nxisin konsolidimin e institucioneve publike dhe vazhdimin e proceseve të vazhdueshme reformuese, duke përshpejtuar zhvillimin ekonomik dhe përjasjen me nivelet më të mira europiane të mirëqenies dhe sigurisë sociale.

Në thelb të këtij prioriteti qëndron përshpejtimi i plotësimin të kriterëve të anëtarësimit në Bashkimin Evropian, sipas metodologjisë së re të anëtarësimit, dhe nxitja e progresit në procesin e anëtarësimit dhe zbatimin e reformave drejt BE-së, përmes koordinimit efektiv të procesit të negociatave, koordinimit cilësor të reformave dhe politikave të lidhura me anëtarësimin, rritjes së shkallës së përafrimit të legjislacionit me *acquis* të BE-së dhe progresit në zbatimin e MSA-së, ngritjes së kapaciteteve institucionale, si edhe transparencës dhe komunikimit të procesit ndaj qytetarëve dhe faktorëve të tjerë të rëndësishëm të shoqërisë shqiptare.

Energjia është një sektor prioritar për vendin në përmbushje të agjendës së tij 2030. Energjia është e rëndësishme jo vetëm për të mbështetur zhvillimin vrullshëm e të qëndrueshëm të sektorëve të ndryshëm të vendit, për të ofruar një jetë dinjitoze për familjet shqiptare, por edhe një sektor me kontribut të rëndësishëm të drejtpërdrejt në rritjen ekonomike të vendit.

Shqipëria do të vazhdojë të rrisë kapacitetet e gjenerimit të energjisë elektrike bazuar në burime të rinovueshme, kryesisht diell dhe erë. Do të mbështeten dhe lehtësohen investimet private të autoprodhuesve. Do të forcohet infrastruktura e transmetimit të energjisë, duke nxitur tregëtimin e energjisë në bursën e vendit dhe ato rajonale.

Do të zgjerohet mbështetja për eficientë e energjisë së sektorin e banesave rezidenciale, në godinat me qëllim publik përdorimi, në përdorimin energjisë elektrike në furnizimin me ujë dhe trajtimin e ujërave të përdorura, në përdorimin e energjisë elektrike në vaditje dhe mbrojtje nga përmbytjet, si dhe në industrinë e lehtë të prodhimit dhe agropërpunimit.

Duke qenë se thuajse e gjithë energjia elektrike e prodhuar në vend bazohet në burime të rinovueshme, me qëllim uljen e varësisë nga ndryshimet klimatike dhe diversifikimin e gjeografisë së gjenerimit të energjisë do të kryhen disa investime që rrisin kapacitetet gjeneruese të bazuara në lëndë djegëse fosile. Shqipëria nxit zhvillimin dhe konsolidimin e sistemeve energjitike të vendeve të Ballkanit Perëndimor dhe sidomos integrimin e këtyre sistemeve në një treg rajonal energjistik me qëllim jo vetëm përmirësimin e cilësisë së qytetarëve të vendeve respektive dhe të rritjes së konkurrueshmërisë së sipërmarrjeve por edhe të krijimit të një klime besimi reciprok midis vendeve.

Megjithë arritjet në përgjysmimin e humbjeve (nga 42 përqind në 21 përqind) në periudhën 2013 – 2022, fakti që një e pesta e energjisë së hedhur në treg ende humbet, dëshmon për nevojën e përmirësimeve të mëtejshme në këtë sektor të rëndësishëm. Sa më sipër do të garantojmë që deri në 2030 vendi të kthehet në një eksportues vjetor neto të energjisë si nga pikëpamja e energjisë së prodhuar/përdorur edhe nga pikëpamja financiare e sektorit, duke u përpjekur që energjia të jetë e përballueshme si për biznesin ashtu edhe për familjet shqiptare.

Turizmi jep një kontribut të rëndësishëm në zhvillimin ekonomik të vendit duke qenë edhe një sektor ku ofrohet mundësi për punësim dhe zhvillim të harmonizuar midis rajoneve të vendit. Në periudhën 2013 – 2019 numri i vizitorëve të huaj është rritur me 75 përqind (nga 3,7 milionë vizitorë në 6,4 milionë vizitorë). Sektori u godit fort nga pandemia e Covid 19, por në vitin 2022 pritet një rritje e numrit të vizitorëve duke arritur në rreth 7,4 milionë vizitorë, duke bërë që Shqipëria të jetë një nga 3-4 vendet me kapërcimin më shpejtë të efekteve të krizës së pandemisë.

Në 2030 synohet të arrihet në 10 milionë vizitorë të huaj, mbështetur dhe në rritjen e kapaciteteve akomoduese me cilësi të lartë, përmirësimin të infrastrukturës së transportit rrugor, detar dhe ajror, të përmirësimin të furnizimit me energji elektrike dhe me ujë të pijshëm, të infrastrukturës së trajtimit të ujërave të përdorura dhe mbetjeve të ngurta. Gjatë dekadës, vendi do të ketë 4 marina dhe tri aeroporte ndërkombëtare për pasagjerë.

Oferta turistike do të akomodohet në ofertën rajonale duke u bazuar në peisazhin natyror, afërsinë e detit me malin, klimën dhe pozicionin gjeografik, trashëgiminë kulturore dhe historike materiale dhe jomateriale, larminë e florës dhe të faunës, mikpritjen karakteristike, ofertën e larmishme e të shëndetshme kulinare ujore dhe tokësore.

Bujqësia vazhdon të mbetet një sektor me kontribut të rëndësishëm në ekonominë e vendit dhe sidomos, në angazhimin e njerëzve me punë, duke kontribuar kështu në zbutjen e pabarazive ekonomike në vend. Sektori do të vazhdojë të mbështesë nevojat për ushqim të shëndetshëm për familjet shqiptare, nevojat në rritje për ushqim të shëndetshëm e të larmishëm që vijnë nga rritja e ndjeshme edhe në vitet në vijim e kërkesës nga sektori i turizimit. Sektori ka ende potenciale të fjetura që vijnë kryesisht nga përmasa e vogël e fermës bujqësore prandaj do të vijojmë reformat e nisura të konsolidimit të tokës. Rritja e sektorit rrezikohet nga ndryshimet klimatike dhe mungesa e krahut të punës.

Prandaj do të vijojë mbështetja fuqimisht e bujqësisë nën strehë, një sistemi dhe modeli të ri të ujitjes dhe kullimit, teknologjive të reja dhe inovacionin, duke patur vëmendje të veçantë në sigurinë ushqimore për shëndetin e qytetarëve dhe për të zgjeruar mundësitë për eksport. Në fshat do të vazhdojë nxitja e zhvillimit rural si plotësues i aktiviteteve të mirëfillta bujqësore dhe blegtorale.

Në periudhën 2013 – 2022 eksportet bujqësore (ku përfshihet edhe peshkimi) janë rritur më shumë se dy herë. Raporti import: eksport nga 5,2:1 ka rënë në 3:1 gjatë kësaj periudhe, por synimi është që në vitin 2030 eksportet bujqësore të arrijnë 1 miliardë USD.

Digjitalizimi: Teknologjitë e informacionit dhe telekomunikimit kanë çelur mundësi dhe oportunitete të reja në të gjithë botën të paimagjinueshme disa dekada më parë. Këto teknologji të reja të zhvilluara shumë vrullshëm janë mundësi për më shumë zhvillim, mirëqënie dhe demokratizim, por njëherazi rreziqe që mund të krijojnë hendeqe të reja midis vendeve e civilizimeve të ndryshme apo edhe midis vetë shtresave të ndryshme të shoqërisë së një vendi duke mbarsur konflikte potenciale sociale apo midis shteteve.

Qasja në informacion të paanë është sot më e lehtë se kurrë, por teprimi me informacion të pasigurt apo të rremë bart rrezikun e deformimeve zhvillimore, sociale dhe kulturore. Shqipëria ka arritje të ndjeshme, të evidentuara edhe ndërkombëtarisht, në rritjen e mundësive digjitale që ka ofruar në vitet e fundit për sipërmarrjet dhe qytetarët e saj, por që ende është prapa në rezultatet digjitale, sidomos në sektorin privat.

Zhvillimi i sektorit digjital do të mbajë në konsideratë 4 çështje që i konsiderojmë kyçe:

- Rritjen e aksesit në teknologjitë digjitale qoftë nga pikëpamja e penetrimit gjeografik, po ashtu edhe nga pikëpamja e përballueshmërisë financiare.
- Aftësitë digjitale jo vetëm të nxënësve, të rinjve, profesionistëve të sektorit por edhe të popullsisë në moshë madhore.
- Mbrojtjen e të dhënave personale në përputhje me standardet e Bashkimit Europian.
- Sigurinë kibernetike në bashkërendim me partnerët tanë strategjikë euroatlantikë.

Zhvillimi digjital do të harmonizohet me parimet e vendosura nga Bashkimi Evropian në rregulloret e tij të reja:

- Akti i tregjeve digjitale
- Akti i shërbimeve digjitale
- Akti i identifikimit elektronik dhe shërbimeve të besuara 2.0 që përcakton edhe vënien në përdorim të një “portofoli” digjital për çdo individ.

Lufta ndaj korrupsionit është një nga shtysat kryesore të reformës në drejtësi dhe arritjet e kësaj reforme kanë dhënë rezultate pozitive në këtë drejtim. Korrupsioni paraqet një sfidë në nivel kombëtar pasi prek shoqërinë në mënyra të ndryshme, duke sjellë pasoja negative si në jetën ekonomike, ashtu edhe në atë sociale të qytetarëve. Në raste të caktuara, korrupsioni ka ndikuar edhe në integritetin e besimin në raport me institucionet shtetërore.

Qëllimet e politikës në strategjinë kundër korrupsionit kanë synuar rritjen e efektivitetit në parandalimin, ndëshkimin dhe ndërgjegjësimin lidhur me korrupsionin.

Modernizimi i shërbimeve dhe konsolidimi i infrastrukturës digjitale, për të siguruar ofrimin digjital të të gjitha shërbimeve të mundshme për qytetarët, si dhe rritjen e cilësisë së shërbimit, si një instrument i rëndësishëm dhe i pazëvendësueshëm për parandalimin e korrupsionit ka dhënë rezultate pozitive. Në drejtim të vazhdimit të reformave dhe forcimit të kapaciteteve institucionale kundër korrupsionit, programi parashikon objektivin e qeverisë për rritjen e aksesit të qytetarëve në sistemin e drejtësisë nëpërmjet digjitalizimit të sistemit, si dhe zgjerimin dhe fuqizimin e Rrjetit të Koordinatorëve Kundër Korrupsionit. Angazhimi i politikëbërësve drejt një agjende kombëtare antikorrupsion dhe drejt përmirësimit të kuadrit institucional dhe legjislativ në fushën e antikorrupsionit është parësor. Gjithashtu, ekziston nevoja për të forcuar

vlerësimin e rreziqeve dhe dobësive ndaj korrupsionit si dhe efektivitetin e mekanizmave për parandalimin.

Lufta ndaj korrupsionit përbën një qasje horizontale e cila përfshin sektorë si transparenca, prokurimet publike, shërbimet elektronike, inspektimet dhe kontrollet financiare në administratën publikë, integriteti i autoriteteve publikë qendrore dhe vendore, bashkëpunimi i autoriteteve ligjzbatuese si edhe ndërgjegjëzimi dhe edukimi i publikut kundër korrupsionit.

Sfidat:

Demografia

Popullsia e Shqipërisë ka përjetuar tkurrje dhe plakje të konsiderueshme gjatë viteve të fundit. Sipas të dhënave demografike të publikuara nga INSTAT, popullsia e Shqipërisë vazhdon në rënie nga viti në vit për çdo vit gjatë dy dekadave të fundit, përjashtuar vitin 2017 dhe ndërkohë moshë mediane e popullsisë është rritur nga moshë 33.2 vite në vitin 2012, në moshën 38.2 vite në vitin 2022.

Projeksionet e popullsisë, sipas skenarit të mesëm të ndërtuar nga INSTAT-i, tregojnë se deri në vitin 2030 popullsia totale e Shqipërisë do të pakësohet edhe me rreth 86 mijë vetë, në vijim të rënies prej mbi 104 mijë vetë gjatë dekadës së fundit 2012-2021. Zvogëlimi i popullsisë shqiptare gjatë viteve të fundit lidhet me rënien në vazhdimësi në vite të lindjeve të reja shoqëruar me lëvizjet migratore sjell një bilanc negativ të shtesës natyrore të popullsisë. Ky proces është shoqëruar dhe me hapjen e plotë të Shqipërisë ndaj botës, lëvizjen e lirë të shqiptarëve kryesisht në vendet e Bashkimit Evropian, shoqëruar me emigrimin e paligjshëm drejt vendeve ku ende ka pengesa hyrjeje apo qëndrimi.

Migrimi nga zonat rurale dhe qytetet më të vogla drejt zonave kryesore urbane, krahas emigrimit të popullsisë, është një fenomen prezent aktualisht në Shqipëri, si pasojë e urbanizimit dhe mundësive më të mira për strehim dhe punësim që ofrohen në qytetet e mëdha të vendit. Sipas të dhënave të INSTAT-it, rreth 39 mijë persona në vit kanë lëvizur mesatarisht brenda vendit gjatë periudhës 2014-2020.

Faktorët e mësipërm demografikë paraqesin sfida të rëndësishme veçanërisht për tregun e punës në vend por njëkohësisht dhe për konsumin e brendshëm, zhvillimin e biznesit vendas, qëndrueshmërinë e sistemit të pensioneve apo

përballjes me problematika të sektorëve specifike si zhvillimi i bujqësisë, turizmit etj.

Pavarësia energjitike

Prodhimi i energjisë elektrike gjatë vitit 2021 (8,962 GËh, nga i cili 5,343 GËh prodhuar nga kompania publike) e tejkaloi konsumin e energjisë për të njëjtën periudhë (8,415 GËh). Pavarësisht këtij fakti, Shqipëria mbetet e ekspozuar ndaj risqeve të rëndësishme që lidhen me sektorin energjistik. Ndryshimi i konsumit të energjisë në periudha të caktuara të vitit apo gjatë ditës në mënyrë të pashmangshme e bën sistemin energjistik të varur ndaj importeve të energjisë (2,253 GWh gjatë vitit 2021). Nga ana tjetër, për shkak të peshës kryesore që hidrocentralet zënë në prodhimin e energjisë elektrike, Shqipëria është shumë e varur ndaj sasisë vjetore të rreshjeve apo shpërndarjes së tyre gjatë vitit dhe zonave të vendit. Kështu, prodhimi i realizuar për vitin 2021 rezulton rreth 2,887 GWh ose 47.5 përqind më i lartë se mesatarja e prodhimit për periudhën 2009 – 2021. Për këto arsye, diversifikimi i prodhimit të energjisë, krahas zhvillimit të investimeve në sektor, paraqet një sfidë të rëndësishme për t'u adresuar në të ardhmen në drejtim të fuqizimit të pavarësisë energjitike. Lidhur me produktet e tjera energjitike, kryesisht nënproduktet e naftës dhe gazin, varësia e vendit ndaj tregjeve globale, është shumë më e theksuar.

Kriza aktuale energjitike në tregjet globale e ka nxjerrë edhe më në pah nevojën e fuqizimit të pavarësisë energjitike dhe Shqipëria ka mjaft potencial energjistik për të zvogëluar apo shmangur pasojat që vijnë nga kriza të tilla për zhvillimin e vendit, buxhetin e shtetit, biznesin apo konsumatorin vendas.

Tranzicioni i gjelbër

Konektiviteti, Agjenda e Gjelbër për Vendet e Ballkanit Perëndimor, si pjesë e Planit Ekonomik dhe të Investimeve të Bashkimit Evropian për këto vende, përfshirë Shqipërinë, janë në qendër të shtyllës së dytë të strategjisë. Së bashku me prioritetet afatgjata të identifikuara për vendin ato përbëjnë njëkohësisht edhe drejtimin më të qartë për orientimin e kërkesës dhe përgatitjes së ofertës në tregun shqiptar për periudhën deri në vitin 2030.

Për Shqipërinë, tranzicioni i gjelbër do të sjellë zhvendosjen graduale të ekonomisë dhe punësimit nga sektorë si industria minerare apo ndërtimi, drejt aktiviteteve më produktive si turizmi i mbështetur në mbrojtjen e ekosistemeve dhe biodiversitetit, bujqësia produktive e bazuar në metodat e qëndrueshme të

prodhimit ushqimor, traditën dhe vlerat e veçanta të prodhimit vendas, promovimin e ekonomisë qarkulluese, si dhe trajtimin efektiv të mbetjeve, ndotjes së ajrit, ujit dhe tokës apo kontributit në reduktimin e emetimeve përmes investimeve në energjitë e rinovueshme.

Ndryshimet klimatike dhe qëndrueshmëria

Shqipëria është vendi më i prekshëm ndaj efekteve të ndryshimeve klimatike, për shkak të katastrofave natyrore që lidhen me klimën, si përmbytjet, thatësitrat, zjarret etj. Skenarët klimatikë për të ardhmen në Shqipëri, parashikojnë ndryshime të theksuara, si rritje të temperaturave, ulje të reshjeve dhe reduktim të burimeve ujore dhe tokës së punueshme. Rreshjet në verë do të vijnë të zvogëlohen, ndërsa muajt e dimrit parashikohet të kenë rritje, duke përfshirë rritjen e shpeshtësisë dhe intensitetit të shirave të rrëmbyeshëm. Gjithashtu, ndryshimet klimatike pritet të ndikojnë negativisht në rrjedhën e lumenjve, gjë që do të ndikojë në kapacitetin gjenerues të hidrocentraleve, në disponueshmërinë e ujit, përfshirë sektorin e bujqësisë dhe sigurinë e popullsisë për shkak të fatkeqësive të shtuara. Banka Botërore vlerëson se ndikimi i përmbytjeve në PBB e Shqipërisë është në nivelin e 200 milionë US\$ në vit dhe pritet që një shifër e tillë të vijojë të rritet në vitet pasardhëse. Ndikimi i këtyre efekteve në ekonomi dhe zhvillimin e vendit kërkon kapacitete dhe burime financiare të cilat aktualisht janë të pamjaftueshme sa duhet.

Detyrimi kombëtar për burime të përbalueshme, të qëndrueshme, të gjindshme dhe të sigurt energjetike dhe ujore do të jetë, në periudhën e ardhshme të parashikuar, një nxitës kryesor i ndryshimeve të mëdha dhe zhvillimit në këta sektorë dhe në ata mbështetës.

Nga ana tjetër, pasojat e tërmetit të vitit 2019 dhe pandemisë Covid-19 në treguesit ekonomikë dhe socialë të zhvillimit të vendit, përfshirë koston e rimëkëmbjes prej tyre, treguan se Shqipëria do të duhet të përgatitet për përballimin e sfidave madje edhe më të paparashikueshme se ndryshimet klimatike në të ardhmen. Adresimi i kësaj problematike horizontale për të gjithë sektorët e zhvillimit është thelbësore për kuadrin strategjik të vendit në të ardhmen dhe të gjitha modelet e përdorura do të duhet të marrin parasysh edhe goditje nga faktorë të paparashikueshëm që sjellin pasoja zinxhir në zbatimin e SKZHIE.

Transformimi digjital

Përdorimi i teknologjisë së informacionit në ofrimin e shërbimeve publike të qeverisë ka pasur dhe do të vazhdojë të ketë një efekt transformues në mënyrën se si funksionon qeverisja, llojet dhe mënyrën e ofrimit të shërbimeve, sikurse ka ndikimin e tij dhe në aktivitetin e bizneseve dhe zhvillimin e sektorëve të ekonomisë. Bashkë me forma të tjera të ndryshimeve teknologjike dhe të novacioneve, qeveria Shqiptare dhe institucionet e sektorit privat do të duhet jo vetëm të reagojnë ndaj këtyre nxitësve të ndryshimit, por edhe të kërkojnë në mënyrë aktive mundësi për ndryshim, konkurrueshmëri më të madhe dhe rritje ekonomike e zhvillim të përgjithshëm. Transformimi digjital që po i paraprin këtyre proceseve do të kërkojë përvetësimin dhe fuqizimin e aftësive më të fundit digjitale të kohës, veçanërisht nga brezi i ri që përgatitet për të hyrë në tregun e punës dhe krijimin e bizneseve të reja, sikurse nga ana tjetër dhe përfshirjen e tij në mënyrën e organizimit dhe funksionimit të bizneseve shqiptare.

Aftësitë

Shqipëria aktualisht po përballet me dy sfida kryesore lidhur me aftësitë. Së pari, është niveli i ulët i aftësive të popullsisë në moshë pune. Sipas Anketës së Forcave të Punës të vitit 2021, 41.6 përqind e forcave të punës dhe 48.3 përqind e popullsisë në moshë pune në Shqipëri është me arsim bazë (8-/9-vjeçar) ose më të ulët. Ka edhe grupe të caktuara, të cilat nuk e kanë përfunduar arsimin fillor.

Sfida e dytë lidhet me zotërimin nga fuqia punëtore të aftësive të kërkuara në tregun e punës, mungesa e të cilave mund të pengojë krijimin e më shumë vendeve të punës apo vende pune me cilësi më të mirë. Disa nga treguesit kryesorë të mospërputhjes së mundshme të aftësive mund të konsiderohen shkalla e lartë e papunësisë tek të rinjtë dhe shkalla e lartë e papunësisë së të diplomuarve nga arsimi i lartë. Shkalla e lartë e të rinjve që nuk janë as në punësim, as në arsim apo trajnim (NEET) është një tjetër tregues që nxjerr në pah mospërputhjen e aftësive.

Sfidat e mungesës apo mospërputhjes së aftësive, janë rezultat i sasisë, cilësisë apo rëndësisë së pamjaftueshme të ofertës së arsimit dhe formimit. Tregues i cilësisë së pamjaftueshme të sistemit arsimor janë rezultatet e PISA-s, sipas të cilave të rinjtë shqiptarë të moshës 15-vjeçare kanë rezultate nën mesataren e OECD-së në të tri disiplinat: lexim, matematikë dhe shkencë.

Konkurueshmëria

Struktura e aktivitetit ekonomik në vend dominohet nga SME-të që përbëjnë më shumë se 90% të bizneseve të regjistruara dhe që operojnë kryesisht në aktivitete të bazuara në punën dhe me vlerë të shtuar të ulët. Rritja e konkurueshmërisë së kompanive shqiptare është tepër e rëndësishme për zgjerimin e aktivitetit të tyre brenda vendit por dhe përtej kufirit, në tregun e integruar rajonal dhe atë të BE-së. Nga ana tjetër, hapja e plotë e ekonomisë së vendit, integrimi në BE dhe mbështetja që BE jep për vendet e Ballkanit Perëndimor, janë faktorë të rëndësishëm që do të ushtrojnë presion pozitiv e në rritje për kompanitë vendase që ato të përmirësojnë ndjeshëm konkurueshmërinë e tyre në treg dhe të jenë të afta të konkurojnë brenda vendit dhe të jenë aktive për të kërkuar mundësi zgjerimi aktiviteti edhe jashtë tij. Për të përmirësuar konkurueshmërinë e ekonomisë shqiptare, ka hapësirë për përfitime në sajë të rritjes së eficiencës përmes përmirësimeve të produktivitetit në sektorë kryesorë, si: bujqësia dhe industrinë, sikurse dhe përmes zhvendosjeve të fuqisë punëtore, investimeve dhe mbështetjes prej sektorit të ndërtimit, drejt aktiviteteve më produktive dhe me vlerë të shtuar të lartë si turizmi i qëndrueshëm, shërbimet, IT, NVM e bazuara në inovacion e teknologji, financimet dhe aktivitetet e gjelbra etj.

Produktiviteti

Produktiviteti i ekonomisë shqiptare, si faktor përcaktues i nivelit të mirëqenies së qytetarëve, mbetet relativisht i ulët krahasuar me Bashkimin Evropian. Të dhënat (World Development Indicators database, 2022) tregojnë se gjatë dekadës së fundit, niveli mesatar i produktivitetit të ekonomisë shqiptare, i matur në USD konstant PPP si kontribut në PBB i çdo personi të punësuar, arriti në 34.7 për qind në vitin 2021.

Aktivitetet me vlerë të lartë të shtuar që kontribuojnë për rreth 1/3 e punësimit (përfshirë bujqësinë dhe administratën) kanë patur rritjen më të lartë të punësimit gjatë dekadës së fundit. Përpos rritjes së produktivitetit në nivel kombëtar ndryshimi i konsiderueshëm që ekziston në nivelin e produktivitetit sipas sektorëve të ndryshëm të veprimtarisë ekonomike, është i rëndësishëm. Gjatë dekadës së fundit 2011 – 2020, sektorët jobujqësorë me rritjen më të lartë të produktivitetit në Shqipëri janë ata të shëndetësisë, shërbimeve të ndryshme, publikimet dhe software etj., sektorë për të cilët niveli i produktivitetit është rritur mbi dy herë krahasuar me dhjetë vite më parë. Fuqizimi i mëtejshëm i

sektorëve të tillë dhe të tjerëve potencialë, përmes politikave mbështetëse për zgjerimin e punësimit që shoqërojnë diversifikimin e mëtejshëm dhe orientimin e ekonomisë drejt aktiviteteve produktive; krijon mundësi të mëtejshme për të përmirësuar konkurrueshmërinë e ekonomisë dhe kontribuar në mënyrë të qenësishme në rritjen e mirëqenies së qytetarëve.

Sundimi i ligjit

Një nga sfidat themelore të reformës në drejtësi ishte rritja e besimit të publikut në sistemin e drejtësisë, pavarësia dhe mirëfunksionimi i tij. Reforma në drejtësi ka sjellë ndryshime të rëndësishme në përcaktimet institucionale të gjyqësorit shqiptar. Institucionet ekzistuese janë transformuar dhe institucione të reja janë krijuar përmes ligjeve specifike organike. Ngritja e institucioneve të reja si dhe vënia në funksionim e institucioneve ekzistuese ka nisur të japë rezultatet e para me goditjet që i janë dhënë krimit të organizuar dhe korrupsionit në vend.

Institucionet shqiptare janë angazhuar plotësisht në avancimin e zbatimit të reformës më gjithëpërfshirëse të ndërmarrë në sistemin e drejtësisë. Që nga fillimi i saj, reforma në drejtësi ka synuar përputhjen me standardet më të larta të arritshme të *acquis* në fushën e shtetit të së drejtës.

Vendimi i BE-sw për mbledhjen e konferencës së parë ndërqeveritare, sikurse dhe hapja e negociatave të anëtarësimit, janë arritur vetëm pas bindjes se Shqipëria kishte bërë përparimin e duhur në një numër çështjesh të caktuara, ndër të cilat sundimi i ligjit është dhe do të mbetet thelbësor.

Gjeopolitika

Zhvillimet gjeopolitike të kohëve të fundit dhe përkeqësimi i situatës së sigurisë në kufirin lindor të NATO-s janë pasqyrë e një mjedisi ndërkombëtar sigurie nën presion të vazhdueshëm nga kërcënime komplekse, shumëdimensionale dhe me ndryshime të papritura. Këto kërcënime dhe rreziqe, të ndërthurura me konkurrencën strategjike, zgjerimin e aftësive kibernetike, hyrjen apo fuqizimin e aktorëve të rinj në skenën globale, terrorizmin apo ekstremizmin e dhunshëm, dhe pasigurinë e shkaktuar nga pandemia Covid-19, janë sfida konkrete që ndikojnë ndjeshëm në natyrën, intensitetin dhe ndikimin ndaj sigurisë globale.

Fillimi i vitit 2022 e gjeti ekonominë shqiptare në një moment pozitiv zhvillimi. Megjithatë, sulmi ushtarak i Rusisë ndaj Ukrainës ka gjeneruar një realitet të ri ekonomik dhe gjeopolitik. Duke qendruar në planin ekonomik, sanksionet e vendosura ndaj Rusisë dhe pengesat në tregtinë botërore kanë sjellë rritje të

shpejtë të çmimeve dhe lëvizje agresive të bankave qendrore në drejtim të shtrëngimit të qëndrimit të politikës monetare. Në të njëjtën kohë, rritja e pasigurisë, gërryerja e fuqisë blerëse dhe rritja e kostove të shërbimit të borxhit, kanë frenuar ritmin e rritjes ekonomike. Si një vend i vogël e i hapur, Shqipëria nuk mund të bëjë përjashtim nga këto tendenca globale.

Shqipëria do të vijojë të monitorojë, analizojë dhe reagojë ndaj efekteve të jashtme në evoluim, nëpërmjet veprimesh kyçe të politikave dhe strategjive monetare, fiskale dhe të tjera makroekonomike, strategji të cilat do të kenë ndikime që priten të sjellin ndryshime në të gjithë sektorët e ekonomisë dhe shoqërisë shqiptare.

Shqipëria mbetet plotësisht e angazhuar në procesin e integritit rajonal me vendet e Ballkanit Perëndimor, duke thelluar me tej bashkëpunimin ekonomik dhe tregtar për funksionimin e tregut të përbashkët rajonal dhe promovimin e paqes në rajon mbështetur në një politikë konstruktive dhe të moderuar, mbi parimet e fqinjësisë së mirë, perspektivës euro-atlantike, bashkëpunimin gjithëpërfshirës, integrimin ekonomik rajonal, si dhe respektimit dhe përparimit të të drejtave të pakicave.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Projektvendimi propozohet në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës.

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian (SKZHI) 2022-2030 përbën një nga dy shtyllat e Sistemit të Planifikimit të Integruar dhe orienton në nivel afatmesëm dhe afatgjatë politikat prioritare të zhvillimit dhe integritit të vendit. SKZHIE 2022-2030 përbën dokumentin ombrellë që siguron prioritizimin e politikave dhe shërben si orientim dhe kuadër për të gjitha strategjitë sektoriale/ndërsektoriale.

Nga këndvështrimi ndërkombëtar rezulton se në raportin e tetorit 2022, të Komisionit Evropian për progresin e Shqipërisë, në faqen 14, paragrafi i dytë, SKZHIE konsiderohet si dokument i rëndësishëm së lartë (*top reference document*), duke rekomanduar nevojën që strategjia e re të hartohet dhe të miratohet sa më parë.

Gjithashtu në faqen 118, paragrafi i pestë, i të njëjtit raport rekomandon përsëri finalizimin dhe miratimin e SKZHIE III.

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME ACQUIS COMMUNAUTAIRE (PËR PROJEKTAKTET NORMATIVE)

Për këtë projektvendim nuk parashikohet përafrim me ndonjë *acquis* specifike të BE-së.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2022-2030 është dokumenti kryesor strategjik që jep drejtimit dhe përcakton përparësitë e zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik e shoqëror të vendit në rrugën e integritit të tij në Bashkimin Evropian, përfshirë edhe ndërlidhjen me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm në funksion të arritjes së synimeve të Agjendës 2030, duke përcaktuar vizionin për zhvillimin e demokracisë, zhvillimin shoqëror dhe ekonomik të vendit gjatë periudhës 2022-2030.

SKZHI III paraqet se si ky vizion do të arrihet përmes politikave dhe përparësive të mëposhtme:

- Nxitjen e ritmeve të zhvillimit të vendit, duke gjeneruar rritje ekonomike të qëndrueshme, përmes një stabiliteti makroekonomik dhe financiar;
- Arritjen e standardeve që u shërbejnë qytetarëve, rritjes së mirëqenies dhe sigurimit të mbrojtjes së të drejtave të tyre;
- Transformimin e Shqipërisë në një vend me standarde, që mundësojnë anëtarësimin në Bashkimin Evropian;
- Ndërtimin e politikave që rrisin konkurrencën dhe rritjen ekonomike të vendit, krahasuar me vendet e rajonit dhe më tej. SKZHI-III është pjesë e rëndësishme e Sistemit të Planifikimit të Integruar (SPI), i cili përbëhet nga një sërë parimesh operative që sigurojnë se planifikimi dhe zbatimi i politikave planifikuese të qeverisë kryhet në mënyrë koherente, efikase dhe të integruar. SPI ka evoluar dhe përfshin dy shtylla bazë për planifikimin strategjik dhe bashkërendimin e politikave në nivel kombëtar;
- Procesi i planifikimit strategjik afatmesëm deri në afatgjatë, shoqëruar me strategji sektoriale, të cilat udhëheqin politikëbërjen në nivel të lartë në përcaktimin e përparësive dhe qëllimeve strategjike kombëtare; dhe,

- Procesi i buxhetimit afatmesëm, ose programi buxhetor afatmesëm (PBA), i cili kërkon që çdo ministri dhe agjenci qeveritare të përgatisë një plan tre vjeçar brenda një tavani të përcaktuar shpenzimesh, për realizimin e objektivave të politikave, si hapa të ndërmjetme për përmbushjen e SKZHI-III. SKZHI-III pararend miratimin e fondeve vjetore të buxhetit të shtetit, duke përcaktuar objektivat e politikave, që përfshihen në udhëzimet e Ministrisë së Financave për përgatitjen e buxhetit nga të gjitha institucionet shtetërore. SKZHI-III është gjithashtu një dokument i rëndësishëm referimi për partnerët e zhvillimit, për harmonizimin e strategjive dhe programeve të zhvillimit e proceseve të integritimit të vendit në BE, me mbështetjen që partnerët ndërkombëtarë i japin Shqipërisë. SKZHI-III paraqet stadin aktual të zhvillimit të vendit, në raport me aspiratat dhe ecurinë e vendit në rrugëtimin drejt integritimit evropian dhe shërben njëkohësisht për monitorimin e progresit të kryer dhe arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm të Agjendës 2030.

Duke marrë në konsideratë zhvillimet e deritanishme vizioni që ka SKZHIE 2021- 2030 për zhvillimin kombëtar të vendit është:

“Një ekonomi dinamike, pjesë e Bashkimit Evropian dhe rajonit që ofron kushte të barabarta për rritjen e mirëqënies së të gjithë qytetarëve të saj mbështetur në një demokraci funksionale që garanton të drejtat themelore dhe liritë e njeriut.”

Për të jetësuar vizionin për zhvillimin e vendit, si dhe duke reflektuar edhe mendimin e grupeve të interesit të përfshira në procesin e konsultimit, SKZHIE 2022 - 2030 mbështetet në një **qëllim parësor që synon integritimin e plotë të vendit në Bashkimin Evropian**, si edhe në tre shtylla kryesore:

1. Demokracia e fuqizimi i institucioneve dhe qeverisjes së mirë e të hapur;
2. Agjenda për zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, ndërlidhjen dhe rritjen e gjelbër;
3. Kohezioni social.

Këto shtylla, të ndërlidhura me njëra tjetrën në funksion të vizionit afatgjatë dhe integritimit të vendit në BE, dhe të mbështetura në arritjen e objektivave të Agjendës 2030, përbëhen nga një numër sektorësh të ndërlidhur dhe të ndërthurur që i përgjigjen prioriteteve të një politike specifike sektoriale ose më gjerë.

Ato përbëjnë edhe orientimin e politikave strategjike të përshkruara më hollësisht në strategji si dhe politikave sektoriale dhe zbrëthimin e tyre në

objektiva gjatë hartimit apo rishikimit të dokumenteve strategjike në zbatim të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2030. Ato trajtohen më në detaje në dokumentin e SKZHIE III nga pikëpamja e situatës aktuale, sfidave që duhen adresuar, objektivave strategjike që duhen realizuar dhe indikatorëve të nivelit të lartë me anë të të cilave do të matet përmbushja e qëllimeve të politikave përkatëse.

Gjithashtu, indikatorët Strategjike të monitorimit të zbatimit janë 49, nga të cilët 17 janë indikatorë specifikë të Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG).

Më poshtë paraqitet lista e detajuar e indikatorëve strategjike të monitorimit të zbatimit, sipas shtyllave kryesore:

I. Demokracia e fuqizimi i institucioneve dhe qeverisjes së mirë dhe të hapur
Integrimi Evropian, Antikorrupsioni, Shërbimet Publike, Decentralizimi dhe Financat

- Monitoruar nga 19 Indikatorë Strategjike të lidhur me OZHQ 5,8,16 dhe 17;
- 2 Indikatorë janë specifikë të OZHQ-ve që lidhen me Objektivat 5 dhe 8.

II. Agjenda për zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, ndërlidhjen dhe rritjen e gjelbër
Transporti dhe Energjia, Turizmi dhe Mjedisi, Furnizimi me Ujë dhe Kanalizimet

- Monitoruar nga 20 Indikatorë Strategjike të lidhur me OZHQ 2,3,6,7,9 dhe 10;
- 7 Indikatorë janë specifikë të OZHQ-ve që lidhen me Objektivat 3,6,7 dhe 9.

III. Kohezioni social

Shëndetësia dhe Mbrojtja Sociale, Arsimi dhe Rinia, Financat Publike

- Monitoruar nga 10 Indikatorë Strategjike, të lidhur me OZHQ 1,3,4,8,10 dhe 15;
- 8 Indikatorë janë specifikë të OZHQ-ve, që lidhen me Objektivat 1,3,8 dhe 15.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E AKTIT

Institucionet e ngarkuara për zbatimin e këtij vendimi janë Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndhmës (SASPAC), si dhe të gjitha institucionet e tjera të administratës shtetërore, në përputhje me detyrat sipas fushave të përgjegjëseve.

VIII. MINISTRITË, INSTITUCIONET DHE SUBJEKTET E TJERA QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Puna për përgatitjen dhe ndjekjen e të gjitha fazave të SKZHIE 2022-2030 është koordinuar nga Agjencia e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndhmës (SASPAC).

Lista e institucioneve qendrore përgjegjëse për hartimin e pjesëve të caktuara në dokumentin e SKZHI 2022-2030 sipas urdhrorit të Kryeministrit, nr. 157, datë 30.12.2021, "Për hartimin e Strategjisë Kombëtare për Zhvillimin dhe Integrim Evropian 2021 – 2030":

- Zv/Kryeministri;
- Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme;
- Ministria e Drejtësisë;
- Ministria e Brendshme;
- Ministria e Arsimit dhe Sportit;
- Ministria e Financave dhe Ekonomisë;
- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë;
- Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural;
- Ministria e Turizimit dhe Mjedisit;
- Ministria e Mbrojtjes;
- Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale;
- Ministria e Kulturës;
- Ministri i Shtetit për Standardet e Shërbimeve;
- Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët;
- Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit;
- Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore;
- Agjencia e Prokurimit Publik.

I gjithë procesi i hartimit të SKZHIE 2022-2030 është shoqëruar me konsultime me palët e interesit, shoqërinë civile, përfaqësuesit e biznesit, akademinë etj.

Rrjedha e procesit të hartimit të SKZHIE 2022-2030 ka filluar në muajt janar – shkurt 2022 dhe është shoqëruar me fazën e përcaktimit të rjetit të kordinatorëve nga institucionet qendrore përgjegjëse (20), si edhe të ngritjes së

grupeve të punës për hartimin e kontributeve përkatëse në favor të SKZHIE 2022- 2030.

Në mars 2022 janë zhvilluar rreth 13 takime konsultative me kordinatorët e institucioneve për të dakordësuar afatet e planit të punës dhe metodën e përpilimit të kontributeve individuale për SKZHIE 2022-2030. Në 3 mars 2022 është dërguar metodologjia e përpilimit dhe fushat e përgjegjesisë sipas institucioneve, e pasqyruar në 2 dokumenta shumë asistues për formatin e duhur të raportimit.

Përgjatë periudhës prill – maj 2022 kanë ardhur draftet si kontribute nga ministritë e linjës dhe agjencitë qendrore.

Përgjatë periudhës mars – maj 2022, ka patur takime konsultative asistuese me ministri të caktuara dhe agjencitë e përfshira, për përmirësimin e drafteve në drejtim të shfokusimit sektorial dhe ngritjes ose prioritizimit në nivelin e SKZHIE 2022-2030. Kjo është udhëzuar sipas kritereve të pajtimit të kontributeve me Programin e Qeverisë 2021 -2025, PKIE (Integrimin) 2022-2024, Agjendën e Kombeve të Bashkuara 2030 dhe OZHQ-të (Objektivat e Zhvillimit të Qendrueshëm), praktikat e mira, etj, dhe më konkretisht është kërkuar parimisht të tregohet se si ky kontribut sektorial qëndron ose shtyn përpara në raport me zhvillimin dhe integrimin e vendit deri në 2030.

Në periudhën 31 maj - 27 korrik 2022 janë zhvilluar 16 takime konsultative publike për SKZHIE 2022-2030 sipas institucioneve/ministrive dhe fushave që ato mbulojnë. Në këto takime kanë marrë pjesë rreth 560 pjesëmarrës ku përfshihen partnerët tanë të zhvillimit, donatorët ndërkombëtarë, shoqëria civile, përfaqësues të ambasadave kryesore në vend, stafi i ministrive dhe agjencive të interesuara, përfaqësues të universiteteve, të biznesit dhe sipërmarrjes. Pas çdo takimi është ndjekur praktika e dërgimit të një drafti për kontributin përkatës korent (shqip & anglisht) tek të gjithë të interesuarit, me qëllim marrjen e komenteve apo sugjerimeve.

Po ashtu, të gjitha institucioneve përgjegjëse, në datën 22 korrik u janë dërguar edhe propozimet për indikatorët (KPI) e SKZHIE 2022-2030 në mënyrë që të përcaktohen për ato vlerat bazë dhe të synuara përgjatë harkut kohor 2022-2030, që do të shërbejnë për monitorimin e zbatimit.

Në pjesën më të madhe të takimeve kanë qenë të pranishëm përfaqësues ndërkombëtarë të niveleve të ndryshme, nga organizatat: UNICEF, Banka Botërore, Kombet e Bashkuara, GIZ, Delegacioni i BE, Berzh (EBRD), UN Women, OSBE, ADA (Austria), UNDP, USAID, UNIDO (UN Industrial Development), IACD (Italian Agency for Cooperation), UNHCR, UNOPS (UN

Project Services), Peace Corps, FAO (UN Food Agriculture Org) dhe Këshilli i Evropës (Tiranë). Të pranishëm me përfaqësuesit e tyre kanë qenë edhe ambasadat Amerikane, Japoneze, Zvicerane, Franceze, Gjermane, Italiane, Suedeze dhe Hungareze.

Në datë 21 tetor 2022, SKZHIE 2030 është prezantuar në Komitetin e Planifikimit Strategjik.

Me 31.10.2022, draft SKZHIE III është publikuar në faqen zyrtare të "Regjistrin Elektronik për Njoftimet dhe Konsultimet Publike", me qëllim mbledhjen e rekomandimeve dhe komenteve nga qytetarët, shoqëria civile, partnerët socialë dhe të zhvillimit, mbi adresimin e sfidave të progresit dhe integritit evropian, orientimin e reformave të vendit në nivel afatmesëm dhe afatgjatë, si dhe pasurimin e këtij dokumenti themelor me mendimet dhe opinionet publike mbi reformat dhe përparësitë strategjike të vendit.

Në të njëjtën kohë, me qëllim përfshirjen e sa më shumë të aktorëve të përfshirë në këtë proces, përgjatë muajit nëntor, drafti i SKZHIE u është dërguar për mendim të gjitha ministrive, partnerëve dhe donatorëve.

Rekomandimet dhe komentet e ardhura, janë pasqyruar në draftin përfundimtar të SKZHIE-ë.

Kontributet e institucioneve qendrore dhe agjencive përgjegjëse shërbyen si një bazë e rëndësishme për hartimin e SKZHIE 2022-2030. Ka qenë një sfidë jo e lehtë harmonizimi i Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm me prioritetet e zhvillimit dhe integritit të vendit. Kjo pasi ndërsa prioritetet sektoriale kombëtare kanë qenë të elaboruara mjaft qartë, në të njëjtën kohë duhej treguar se si këto objektiva do të impaktonin më gjerë duke dalë si të thuash përtej kufijve sektorialë dhe duke shpjeguar në tërësi se si ato do të kontribuonin për zhvillimin dhe integritin e vendit deri në 2030.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Ky projektvendim nuk ka efekte buxhetore të ndryshme nga ato tashmë të përballueshme.

PROPOZUESI

KRYEMINISTRI

EDI RAMA

Relacion shpjegues për projektvendimin "Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2022-2030"